

Dkt. Daniel K. Darko, Nyaraka za Gerezani, Kipindi cha 22, Wokovu kwa Neema, Waefeso 2:1-10

© 2024 Dan Darko na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Gerezani. Huu ni kipindi cha 22, Wokovu kwa Neema, Waefeso 2:1-10.

Karibu tena kwenye Mfululizo wetu wa Mihadhara ya Kujifunza Biblia kuhusu Nyaraka za Gerezani.

Imekuwa nzuri na ni fursa nzuri kuwa nawe ujiunge nasi katika somo hili. Katika masomo machache yaliyopita, tumekuwa tukizingatia Waefeso, na pengine umegundua kwamba tumetumia muda mwingi tukiangalia utangulizi wa barua hii na sura ya kwanza. Nataka tu kuendelea kutoka mahali tulipoishia katika hotuba iliyopita, yaani mazungumzo katika sehemu ya mwisho ya sura iliyopita, akizungumzia kuhusu Paulo akiomba kwamba kanisa liweze kuelewa ukuu wa nguvu za Mungu, nguvu iliyodhihirishwa katika Kristo.

Kristo alipokufa, nguvu hii iliingizwa ndani ya mwili wake, na mwili usio na uhai ukawa hai. Nilikuelekeza mawazo yako hadi mwisho kwamba nguvu iliyokuwa ikitenda kazi ndani ya Kristo, iliyomfufua, ile ambayo Mungu alimfufua nayo na kuzitiisha nguvu zote za enzi chini yake, pia ni nguvu inayofanya kazi kwa niaba ya kanisa. Sasa tunaanza sura ya 2, ambayo nilisoma nikijaribu kukuelekeza kwenye kile tutakachokuwa tukifanya.

Nilisoma mstari wa 1 hadi 10, ambao ndio lengo kuu la hotuba yetu kwa sasa. Ninakusomea ili kukukumbusha jinsi Paulo anavyoweka msimamo, kwamba ikiwa kweli Mungu anasifiwa kwa njia hii ikiwa sala ya Paulo itatimizwa, ni muhimu sana kwamba wafuasi wa Bwana Yesu Kristo waelewe mahali ambapo Mungu aliwachukua na mahali ambapo Mungu anawaongoza. Wanakuja kuelewa wao ni nani hasa na kitendo cha Mungu kuwahamisha kutoka katika hali mbaya sana na ya kusikitisha hadi mahali ambapo amewaweka pamoja na Kristo.

Msingi ambao ombi hilo la kutojali lingeweza kutolewa. Lakini kabla tu hatujaingia katika hilo, unajua kwamba ningependa uanze kufikiria mambo machache. Kwa hivyo wacha niulize maswali machache, maswali matatu haswa, ili uanze kufikiria kwa sababu mada ya hotuba hii maalum ni wokovu kwa neema.

Wokovu kwa neema. Kwa hivyo, hebu tuangalie maswali machache kuhusu hili. Ikiwa wokovu ni kwa neema, tunaokolewa kutoka kwa nini? Wokovu kutoka kwa nini? Kwa

nini tunahitaji wokovu? Waefeso, kitabu muhimu sana kinachozungumzia mada ya wokovu, kinatuacha tufikirie maswali haya mazito.

Siku hizi, tunapozungumzia wokovu, kwa kweli, moja ya mambo yanayonijia akilini ni kwamba nilikuwa mvulana mzuri kila wakati. Sikufanya jambo lolote baya, na kisha kwa namna fulani, Mungu alinifundisha kwamba nilihitaji wokovu, kwa hivyo alimtuma mwanawe aje afe kwa ajili yangu. Kwa hivyo, tunapozungumzia kuokolewa katika Kristo Yesu, ni kama Kristo alikufa bure. Kwa kweli, ni kama tunamfanyia Mungu upendeleo kwamba tunatii mwaliko wake wa kuwa mahali ambapo tunakuja tu kucheza au kupiga makofi au kuinua mikono yetu au kufanya ushirika au labda baada ya ibada ya kanisa, labda sehemu unayopenda zaidi ni kwenda kwenye ukumbi huo wa ushirika, kunywa kahawa, kula keki nzuri ya Kiingereza, na kisha baada ya hapo unaingia barabarani.

Tunaokolewa kutoka kwa nini? Hebu tufikirie hilo tunapoangalia maandishi haya. Swali la kwanza kwako kutafakari. Ni kwa kiwango gani wanadamu wanakabiliwa na maagizo ya utamaduni tunaoishi? Tunapofikiria kuhusu kile tunachookolewa, naomba pia tujiulize swali, je, utamaduni tunaoishi, je, ni jamii tunayoishi, inayotumba, inayotushawishi, inayogundua mwenendo wa maisha tunayoishi? Ikiwa ndivyo, je, ni muhimu, tu, tu, kwamba wokovu upae hadi kwenye ulimwengu ambao Mungu anatuokoa kutoka kwa maagizo ya ulimwengu huu? Au swali langu linalofuata kwako kufikiria.

Je, kwa muda mfupi, unafikiri anasa au matamano yako yana uwezo wa kudhibiti jinsi unavyoishi maisha yako? Unajua, haikuwa Yesu Kristo aliyesema maneno haya, lakini ilikuwa mwanafalsafa Mgriki, Socrates, aliyesema, Tunawezaje kusema uko huru wakati anasa zako zinakutawala? Kwa kweli, swali la Socrates, lililo wazi katika hilo, ni hili. Ikiwa anasa zako zinakutawala, ikiwa hamu yako ya pombe, hamu ya ngono, hamu ya chochote, hamu ya chakula, hamu ya chochote ambacho ulimwengu unavutiwa nacho, ikiwa hiyo inakutawala, je, wewe si mtumwa wa vitu hivyo? Lakini ni kwa kiwango gani anasa zako, au lugha ya Kipauline inayoonekana kama ya kipumbavu, inakutawala, na je, tunahitaji wokovu kutokana na hilo? Au, kwa maneno mengine, je, wokovu katika Kristo unapanda hadi hapo? Ninakuchochea ufikirie kwa sababu labda ulifikiri Mungu alikuokoa, lakini hakukuokoa kutokana na yoyote kati ya hayo. Kwa hivyo wacha nikuulize swali lingine zito.

Kwa hadhira yetu ya Magharibi, hili si swali la kirafiki. Kwa hadhira isiyo ya Magharibi inayofuatilia mfululizo huu wa mihadhara, unaweza kuliona hili kuwa rahisi kidogo. Kwa hivyo, je, unaamini kwamba nguvu mbaya za kiroho zinaweza kuwaibia wanadamu yote ambayo Mungu ametuandalia? Na je, unaamini kweli kwamba wokovu unajumuisha Mungu kukuokoa kutoka katika udhibiti na ushawishi mkubwa wa nguvu mbaya za kiroho? Sasa, kabla hatujageukia Waefeso na kuanza kuangalia sura ya 2, mstari wa 1 hadi 10 kwa makini, naomba nikuulize maswali zaidi ili uanze kufikiria zaidi.

Vipi kama huamini kwamba nguvu za roho mbaya zipo? Je, hiyo ina maana kwamba wokovu wako una kikomo, au hiyo ina maana kwamba huelewi hata kile ambacho Mungu amekufanyia? Unaona, hapa ndipo Paulo, aliyetupa neno hili muhimu na tajiri la kitheolojia, neema, anahitaji kueleweka katika muktadha wa jinsi anavyofikiri na kupata uzoefu wa nguvu za Mungu. Hebu tuangalie Waefeso sura ya 2, mstari wa 1 hadi 10, unapotafakari maswali haya niliyouliza. Kuanzia mstari wa 1, Paulo anaandika, Nanyi mlikuwa wafu katika makosa na dhambi ambazo mliziendea hapo awali, mkiifuata njia ya ulimwengu huu, mkimfuata mkuu wa uwezo wa anga, roho yule atendaye kazi sasa katika wana wa kuasi; ambao sisi sote tuliishi kati yao hapo awali katika tamaa za miili yetu, tukiyatimiza matakwa ya mwili na ya akili, na kwa asili tulikuwa watoto wa ghadhabu kama wanadamu wengine.

Lakini Mungu, kwa kuwa ni mwingi wa rehema, kwa upendo wake mkuu aliotupenda, hata tulipokuwa wafu kwa sababu ya makosa yetu, alituhuisha pamoja na Kristo. Loo! Alituhuisha pamoja na Kristo. Na kama ningeruka hadi mstari wa 8, Kwa maana mmeokolewa kwa neema kwa njia ya imani; na hii si kwa sababu yenu wenyewe, ni kipawa cha Mungu.

Acha nikupe mambo muhimu ya kimuundo kuhusu kifungu hiki mahususi, kisha tutayafafanua moja baada ya jingine, na tutasoma au kuangalia kila mstari kwa makini. Katika muundo wa kifasihi wa kifungu hiki mahususi, unaweza kutaka kutambua kwamba kimeundwa na sentensi mbili pekee. Sura ya 2, mstari wa 1 hadi 10, kimeundwa na sentensi mbili pekee katika Kigiriki.

Hili ni muhimu kwa sababu utaona kwamba Paulo anapoanza kuandika kuhusu historia ya kabla ya Ukristo ya wasomaji wake, anataka kuhakikisha kwamba hamalizi sentensi hadi atakapowaambia kile ambacho pia kimetokea katika mwelekeo chanya. Kwa hivyo, mstari wa 1 hadi 7 unaendelea moja kwa moja, na Paulo ataacha mwishoni mwa hiyo kauli yenye mabano inayoonyesha na kuonyesha kwamba, kwa kweli, neema ya Mungu imekuja kwa wale waliokuwa katika hali hii. Ukiisoma kwa Kiingereza yenye sentensi nyingi, haileti maana ambayo Paulo anaielezea hapa.

Kwa maneno mengine, akiangalia mstari wa 1 hadi 7 pekee, labda anaweza kuwa anajisemea, Sitasita, na sitamalizia sentensi hapa, wasije wakafikiri nimemaliza hotuba yangu. Sihitaji kuondoka kwenye hoja hii hasi. Lengo langu kuu ni kuwaleta karibu na ukuu wa upendo na rehema ya Mungu na kuwafikia wale ambao, kabla ya kumpitia Mungu, walikuwa chini ya na kuitwa ghadhabu ya Mungu.

Mistari ya 8 hadi 10 itasisitiza wokovu na mahali tunapopata wokovu. Mafundisho mengi ya Kikristo, hasa sehemu ya mafundisho tunayoiita soteriolojia, yamejikita katika kifungu hiki. Ni maandishi tajiri ya kitheolojia, na natumai kwamba tutafikiria kuhusu maelezo yake na matokeo yake kwa uzito.

Sura ya 2, mstari wa 1 hadi 3, inazingatia hasa wakati uliopita wa kabla ya Ukristo. Paulo ataendelea kutumia lugha ya kuweza kuelewa mahali tulipokuwa, na anatumia tofauti ya wakati huo na sasa. Tulikuwa wakati huo, lakini sasa.

Kwa kweli, katika Waefeso 2 nzima, utaona mpangilio huo unaojirudia. Wakati huo tulikuwa hivi, lakini sasa tuko hivi. Katika 1 hadi 3, Paulo anawakumbusha kwamba maisha ya kabla ya Ukristo si habari njema.

Tutaangalia zaidi kuhusu hilo baadaye. Kuanzia mstari wa 4 hadi wa 7, kumbuka, kama nilivyosema hapo awali, sentensi ile ile inayoanzia mstari wa 1. Kuanzia mstari wa 4 hadi wa 7, kwa kweli anatoa tofauti kubwa na yale aliyosema hapo awali, na inaonyesha ukuu wa uingiliaji kati wa Mungu wakati maisha yetu yalipokuwa yanaelekea upande usiofaa. Katika mstari wa 8 hadi wa 10, sentensi ya pili inafupisha kazi ya Mungu ya wokovu.

Jinsi Mungu alivyokuja kuwafikia wanadamu na kutupa hali tuliyo nayo. Unataka kutambua katika sentensi hizi mbili jinsi neno la Kigiriki tunalotafsiri, tunalotembea au tunaloishi, linavyoanza sentensi na kuishia katika mstari wa mwisho wa sentensi. Kwa maneno mengine, linaonyesha njia ya maisha ambayo iliishiwa bila Kristo na kuishia kwa kutafakari au kukumbuka njia ya maisha ambayo Wakristo wameumbwa kuishi.

Kuanzia hapa, sasa tunaweza kuangalia sura ya 2, mstari wa 1 hadi wa 3, kwa ukaribu zaidi. Na natumai sitaingiwa na shauku kubwa kuhusu hili msije mkafikiri ninaenda haraka sana kwa sababu mtaelewa tunapopitia haya jinsi hili lilivyo muhimu kwetu sisi Wakristo. Mstari wa 2 wa 1, nanyi mlikuwa wafu katika makosa na dhambi zenu; ambazo mliziendea hapo awali kwa kuifuata njia ya ulimwengu huu, kwa kumfuata mfalme wa uwezo wa anga, roho yule atendaye kazi sasa katika wana wa kuasi, ambao sisi sote tuliishi kati yao hapo awali katika tamaa za miili yetu, tukiyatimiza mapenzi ya mwili na ya akili, na kwa asili tulikuwa watoto wa ghadhabu kama wanadamu wengine.

Kwa hivyo, asili ya mtindo wa zamani wa maisha ilikuwaje? Naam, ilikuwa hali ya kifo. Mfano uliotumika hapa ni hali ya kutokuwa na uhai au hisia halisi ya maisha. Tulikuwa tumekufa, na tulikuwa tumekufa katika ulimwengu wa dhambi, na tulikuwa tumenaswa.

Maneno hayo mawili kwa kweli yanatumika mara kwa mara kuisitiza ukubwa wa hali tuliyokuwa nayo. Tulikuwa tumekufa, tulikuwa tumenaswa, tulikuwa katika hali mbaya ya dhambi na makosa. Na atafafanua jinsi maisha hayo ya kifo yalivyokuwa yakiishi.

Paulo ataendelea kusema ilikuwa maisha ya utumwa. Anaangazia maeneo matatu mahususi ambayo maisha bila Kristo yalikuwa yakiishi. Kwa kweli yalikuwa maisha yanayoishi kulingana na enzi ya ulimwengu huu.

Unakumbuka nilikuuliza swali mwanzoni? Unafikiri ni kwa kiwango gani mazingira yetu yanaweza kutawala mtindo wetu wa maisha? Paulo anasema maisha bila Kristo ni maisha yanayoishi kulingana na maagizo ya ulimwengu huu. Anasa za ulimwengu, tamaa za ulimwengu, kile ambacho ulimwengu unafikiri ni kizuri ndicho watu hao wanafikiri ni kizuri. Kwa kiwango ambacho wanapojiangamiza wenyewe, wanafikiri wanafurahia.

Watu wanapotumia pesa nyingi kujihukumu kifungo cha maisha hospitalini, kifo cha kimwili, ugonjwa wa akili wa aina fulani, yaani kununua dawa za kulevya na mengineyo, wanaweza kufikiri kwa sababu hiyo ndiyo kila mtu anafanya, hiyo ni nzuri. Paulo alisema waliishi kulingana na mwenendo wa ulimwengu huu, kulingana na enzi ya ulimwengu huu. Kwa hivyo, maisha yao yaliongozwa na ulimwengu.

Labda nitulie kuuliza, kama Mkristo, ikiwa unafuatilia masomo haya, je, unajikuta mahali ambapo maisha yako bado yanaathiriwa na kuongozwa na kile ambacho jamii inakiita chema na si kile ambacho Mungu ameweka kama njia sahihi ya kuishi katika ulimwengu huu? Fikiria hilo. Paulo alisema haya ni maisha ambayo pia yanaishi kulingana na mwili. Alisema hata yeye mwenyewe, kama Myahudi, wote walitii hili, na walitii tamaa zao.

Shauku zao ziliathiriwa na kuamuru jinsi walivyoishi maisha yao. Unakumbuka swali nililouliza hapo awali? Unakumbuka nukuu kutoka kwa Socrates niliyokupa? Unawezaje kusema uko huru wakati shauku na matamania yako yanakutawala? Loo, hilo ni swali zuri hapa. Lakini hivi karibuni utagundua hata wakati shauku zako zinakutawala na ulimwengu unakutawala na mwili wako na tamaa zako za mwili zinatawala jinsi unavyoishi, kuna tumaini; kuna neema, kuna rehema.

Lakini si hayo tu. Paulo anaendelea kusema, kwa kweli, maisha ya kabla ya Ukristo ni maisha ambayo yaliishi kulingana na maagizo ya falme na mamlaka. Kuna nguvu mbaya za kiroho zinazodhibiti maisha ya wale wasiomjua Kristo.

Fikiria kuhusu Wakristo wanaoishi Efeso. Tilitumia saa mbili hivi kupitia majadiliano kuhusu utangulizi wa barua hii mahususi, tukikuonyesha baadhi ya masuala ya msingi. Wanaishi katika jiji la bandari na maisha yote ya kifahari unayoweza kufikiria.

Wanaishi katika mji uliojaa shughuli za kidini. Wanaishi katika mji wenye uchawi na aina zote za nguvu za kiroho na mvuto wake. Paulo anasema maisha bila Kristo pia yalikuwa maisha yaliyoishiwa.

Kwa kweli, lugha aliyotumia ni, kulingana na mtawala wa nguvu za anga. Na kwa sababu hiyo, sisi, tulipokuwa hatukumjua Kristo, tumekuwa vitu vya ghadhabu. Mlienenda zamani, kwa kuifuata njia ya ulimwengu huu, kwa kumfuata kuhani wa nguvu za anga, roho yule atendaye kazi sasa katika wana wa kuasi; ambao sisi sote tuliishi kati yao hapo awali katika tamaa za miili yetu, tukitimiza tamaa za mwili na akili, na kwa asili tulikuwa watoto wa ghadhabu kama wanadamu wengine.

Hebu tufafanue baadhi ya mambo haya katika mstari huu kwa undani zaidi. Hebu tuangalie neno wafu katika makosa na dhambi. Nami napenda kunukuu kile mtoa maoni mmoja, Lincoln, anasema ili kujaribu kuelezea usuli wa Agano la Kale kwa maana hii yote ya sitiari ya kifo katika dhambi na makosa na jinsi, nje ya Agano la Kale, hili pia lilivyokuwa limeenea.

Lincoln anaeleza hivi. Nje ya Uyahudi, waandishi wa Stoiki hutumia neno mfu kwa maana ya mfano kwani walizingatia kwamba kile ambacho hakikuwa cha juu zaidi katika mtu, akili au roho, hakikustahili kuelezewa kama kilicho hai. Kile ambacho mtu alikuwa nacho sawa na ulimwengu wa wanyama na ambacho kilimtenganisha na Mungu kilichukuliwa kuwa kimekufa.

Sitaweza kukuambia hapa baadhi ya mambo makali ambayo Wastoiki husema wakati wanadamu wanapotoka kwenye adabu na kuanza kuishi maisha ambayo wakati mwingine huyaelezea kama tabia kama ya wanyama. Nikisoma Epictetus jana, ilikuwa ya kuvutia sana kusoma baadhi ya wanafalsafa hawa na kuangalia jinsi walivyo wa kidini. Na bado pia ni wepesi, hata katika mfumo wao wa kipagani, kusema maisha ambayo hayajatarajiwa na mwanadamu mwenye busara ni maisha ya kifo.

Paulo anasema hapo ndipo tulipokuwa kabla Kristo hajatuokoa, na hapo ndipo wasioamini wote wako tunapozungumza—enzi ya ulimwengu huu. Enzi ya ulimwengu huu huwapa wasomi hoja chache za majadiliano kwa sababu neno la Kigiriki linalotafsiriwa enzi wakati mwingine hutuacha na dhana nyingi au chaguzi za kufanya kwa sababu neno hilo linaweza kutafsiriwa tofauti kulingana na muktadha.

Kwa neno umri, mimi hutumia unukuzi wa Kiingereza ninaomiliki, na kwa sababu niligundua kuwa pia upo katika kamusi ya Kiingereza, nilidhani ningedanganya kidogo na kuingiza Kigiriki humo ndani. Neno ninalomiliki, ambalo ni umri, wakati mwingine lina maana ya muda, likizungumzia kipindi cha wakati au mfumo wa wakati. Wakati mwingine, lina uelewa maalum wa ulimwengu na linarejelea nguvu za kiroho au baadhi ya ulimwengu.

Hata hivyo, matumizi ya muda ndio tunayopata tunapohama kutoka Waefeso sura ya 2 mstari wa 1 hadi 3 ili kuangalia Waefeso sura ya 2 mstari wa 7. Na kwa hivyo, hatuoni katika Waefeso na kwingineko katika Paulo kwamba alitumia neno hilo kurejelea nukta maalum ya ulimwengu ingawa katika Kigiriki cha kitamaduni na

katika maandishi mengine ya Kigiriki, haikuwa kawaida kwa neno hilo kutumika kurejelea aina fulani ya dhana ya mtazamo maalum au wa ulimwengu kurejelea enzi kama ulimwengu wa ulimwengu. Kwa hivyo, Paulo anasema hapa kwamba Paulo anasema hapa ni enzi hapa si enzi ambayo ni ulimwengu wa kiroho wa kufikirika, lakini enzi inayozungumziwa hapa ni ulimwengu tunaoishi. Na hivyo kusema kwamba wale ambao hawakumjua Kristo walipokuwa wasioamini waliishi kulingana na enzi ya ulimwengu huu ni kusema kwamba waliishi kulingana na maagizo ya ulimwengu wanaoishi.

Waliishi kulingana na kiwango cha ulimwengu walioishi. Muda wao uliunda jinsi walivyoishi. Na ninapenda jinsi baadhi ya wafanyakazi wenzangu walivyoielezea hili.

Clint Arnold, ambaye alikuwa mshauri wangu, alieleza hivi. Enzi ya ulimwengu huu ni mazingira yasiyofaa na yasiyo ya kimungu ya kijamii, kitamaduni, kiuchumi, na kisiasa tunamoishi. Inawakilisha uovu uliopangwa katika mfumo wa shinikizo la rika, mifumo ya kiitikadi, na miundo inayotupa hati ya kuishi maisha tofauti kabisa na Mungu na makusudi yake.

Nimeona ni kweli kabisa, haijalishi niko katika nchi gani, kwamba kuishi kulingana na enzi ya ulimwengu huu kunaonekana vyema wakati kuna aina ya shughuli za kisiasa, iwe ni kampeni au kitu kama hicho. Ghafla, watu ni wainjilisti zaidi kwa chama cha siasa kuliko walivyo kwa Kristo Yesu. Kuishi kulingana na enzi ya ulimwengu huu pia kuna kuwa jambo la kuvutia sana, haswa ninapokuwa Afrika, kuona jinsi wanasiasa wanavyoelezea ni nini maadili bora kwa Wakristo na kile wanachochagua kusesitiza, kile ambacho hawachagui kusesitiza kwa sababu wana hatia nacho, na jinsi Wakristo bado wanavyoruka na kusema, loo, tuko upande wako, na kusesitiza kitu kimoja au viwili vilivyo upande wa Wakristo, acha mambo matatu, manne, matano, sita, saba, nane, tisa, kumi yaliyo upande wa Mungu.

Enzi ya ulimwengu huu ina njia yake ya kushikilia mawazo yetu, ya kushikilia akili zetu. Paulo alisema kwamba katika maisha ya kabla ya Ukristo, maisha yetu yalimezwa na hilo, na hatukuwa na hisia ya kimaadili ya hukumu ya kufafanua kile kilichokuwa cha kimungu na kile kisicho cha kimungu katika ulimwengu tulioishi. Paulo pia alitumia neno lingine katika hili la kwanza hadi la tatu ambalo ninahitaji kulifafanua kidogo, nalo ni neno, mtawala wa nguvu za anga.

Unajua ninachomaanisha? Tunashughulika na Waafrika. Inavutia sana jinsi Mwafrika anavyoangalia, kusoma hili na kusema, oh ndio, ndiyo, ndiyo, nadhani ninaelewa haswa kinachoendelea. Na unajua, mitego ya Wakristo wa Afrika ninayopata ni tunapoanza kusoma Waefeso, ghafla marafiki zangu, wachungaji hawa na wanafunzi, wanaona mapepo kila mahali.

Wako tayari kufunga na kupoteza kila mahali. Huenda wakawa na hatia ya hilo. Mwanafunzi mmoja aliwahi kuniambia hivi majuzi, nilipokuwa nikimfundisha Paul

katika shule moja huko Afrika Magharibi; alisema, sehemu hii sidhani kama tunahitaji maelezo mengi kwa sababu ni halisi sana katika muktadha wetu.

Lakini kwa sisi tulio katika nchi za Magharibi, hapa ndipo inapopata changamoto. Vipi ikiwa unajua kwamba rafiki au jamaa yako asiyeamini yuko chini ya udhibiti au amri za nguvu za kiroho mbaya? Je, ungepata sababu ya kupuuza hilo ingawa unafikiri mtu huyo anahitaji wokovu? Fikiria hilo. Tunapozungumzia kuhusu mtawala wa nguvu za anga, Paulo anasema hivi kuwahusu katika Waefeso 2:1-3.

Zina ushawishi katika ulimwengu na nyanja za wanadamu. Zipo katika ulimwengu wa mbinguni, na bado zinaathiri jinsi wanadamu wanavyoishi. Ni viumbe vya kiroho, lakini zina nguvu na udhibiti juu ya maisha ya wanadamu.

Paulo anaonyesha katika mstari wa 2 na 3 kwamba hizi ni nguvu za kiroho zinazofanya kazi hivi sasa. Kwa sasa zinafanya kazi katika maisha ya wasioamini. Kwa maneno mengine, kulingana na Paulo, hakukuwa na wakati ambapo nguvu hizi mbaya za kiroho zilikoma kuwepo au zilikoma kudhibiti maisha ya wasioamini.

Kwa hivyo, katika Paulo, kwa kweli, maisha ya mtu yanadhibitiwa na nguvu mbili za kiroho, na hakuna misingi ya kati. Kwa Mkristo, maisha ya Mkristo yanadhibitiwa na roho ya Mungu, na maisha ya asiyeamini yanadhibitiwa na nguvu mbaya za kiroho. Ninaona inavutia kila wakati mjadala kuhusu wokovu unapoibuka, nami niko Marekani, na ninashiriki na marafiki zangu.

Kama tu tungejua kwamba shetani alikuwa akidanganya maisha ya watu na tungekubaliana na Paulo, ni hisia gani ya uhuru ambayo tungekuwa nayo ya kutaka kuwasaidia kutoka katika hali hiyo? Je, bado tungekubali tukijua kwamba maisha ya wapendwa wetu yako mikononi mwa watu wasiofaa? Makuhani wa nguvu za anga ni nguvu zinazotumia nguvu zao, na hutumia nguvu zao kwa maana ya kutotii. Na Paulo, alipoita hisia ya kutotii, hawa ni watu ambao maisha yao yana sifa ya kutotii. Ninapenda Tillman anapoelezea asili ya jinsi mtawala wa ulimwengu anavyofanya kazi na kuendelea kuelezea jinsi inavyohusiana na shughuli hizi za ulimwengu mwovu wa kiroho.

Enzi ya ulimwengu huu ni aina yenye nguvu ya kuwepo inayoonyeshwa na uasi dhidi ya Mungu. Ndiyo sababu ulimwengu unamwasi Mungu. Nami nitasema hivi: si enzi na roho tu, bali pia ni mwili.

Mwili ni mwelekeo wa ndani na mwelekeo wa kufanya maovu. Ni uumbaji wetu ulioathiriwa na matokeo ya anguko la Adamu unaotusukuma kutenda kwa njia tofauti na kile ambacho Mungu angetaka tufanye. Kwa hivyo ni kwa hili unasema roho inayofanya kazi ni roho mbaya ya kibinafsi na safi.

Lakini inaposema roho, mtawala wa nguvu za anga, inafanya kazi kwa maana ya kutotii; inapostahili kusema hii ni roho, wasomi hutumia muda mwingi wakibishana maana ya roho. Je, inamaanisha roho ya mwanadamu? Je, inamaanisha mtazamo au nini? Iwe unatumia roho ya mwanadamu, ambayo inawezekana, au unasema ni nguvu ya kiroho inayofanya kazi ndani ya mtu binafsi, bado haikanushi kazi ya mkuu wa nguvu za anga inayofanya kazi katika maisha ya asiyeamini. Kwa nini Paulo anajaribu kukutisha hadi kufa? Unafikiri Paulo anajaribu kukutisha hadi kufa, sivyo? Anasema kwamba ikiwa mtu si mwamini au kwa ajili ya mwamini, au anapaswa kutazama nyuma na kusema maisha yake yameishi kulingana na maagizo ya ulimwengu huu, kulingana na mwili na tamaa zake, na kulingana na falme na mamlaka ambazo zimekuwa zikikushawishi wakati huu wote.

Anasema hivi ili uelewe kwamba, kweli, Mungu alikuokoa kutokana na jambo fulani. Unakumbuka swali la tatu nililokuuliza? Je, unaamini kwamba kuna nguvu za kiroho mbaya zinazofanya kazi zinazoweza kuathiri maisha yako? Paulo anasema ni dhahiri. Mara nyingi nimekuwa nikitoa hoja kama hii.

Tunawezaje kuamini kwamba kuna Roho Mtakatifu wakati hatuamini kwamba kuna roho mbaya? Tunawezaje kuamini kwamba kuna Mungu mwenye nguvu wakati hatuamini kwamba kuna Mungu mwovu? Kwa maneno mengine, kwa nini tunataka kuamini kwamba kuna Mungu mwema tu, roho mwema anayefanya kazi huko nje na anayefanya kazi kwa manufaa yetu tu, akipuuza ukweli kwamba tuna kaka na dada, ndugu, marafiki, jamaa ambao wanaweza kufaidika na wema wote ambao Mungu ametupatia. Paulo anasema, kumbukeni mliokolewa kutoka wapi na hali ambazo mliokolewa kutoka humo. Na kwa kweli anaendelea kusema, unajua nini? Tumepunguzwa kuwa vitu vya ghadhabu.

Arnold na wengine wangesema, usidharau nguvu za nguvu za kiroho za uovu zinazofanya kazi kwa jinsi Paulo anavyofikiri. Kwa Paulo, mtawala wa ulimwengu wa anga, ibilisi, ni kiumbe wa roho mwenye akili na nguvu ambaye ni mwovu kabisa na ana nia ya kufanya uovu mwingi katika maisha ya watu binafsi na watu wa kweli kwa jamii kadri awezavyo. Lakini hapa ndipo habari njema inapotokea.

Paulo anapoeleza haya, unakumbuka nilikuambia kwamba kuanzia mstari wa 1 hadi mstari wa 7 ni sentensi moja. Kwa hivyo, sehemu hizi zote za kusikitisha za maisha ya kabla ya Ukristo ni nusu tu ya sentensi. Paulo hataki kukomesha hilo isipokuwa uende kulala na kufikiri shetani anakufuata katika ndoto zako.

Mstari wa 4, lakini kwa Kigiriki, tunauita kiunganishi hiki cha kulinganisha. Kinaonyesha tofauti kubwa na kinachoendelea. Ulipokuwa katika hali hii mbaya, wacha nikuambie jambo ambalo limetokea ghafla na kuingilia kati.

Mwishoni mwa mstari wa 3, Paulo alisema kwamba hali hizi zimetuweka kuwa walengwa wa ghadhabu ya Mungu kwa asili. Lakini, mstari wa 4, Mungu, kwa kuwa ni

mwingi wa rehema, kwa upendo wake mkuu aliotupenda, hata tulipokuwa wafu kwa sababu ya makosa yetu, alituhuisha pamoja na Kristo, kwa neema, mmeokolewa. Akatufufua pamoja naye, akatuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho katika Kristo Yesu, ili katika vizazi vijavyo aonyeshe utajiri usiopimika wa neema yake na wema wake kwetu sisi katika Kristo Yesu.

Hapa ndipo Paulo anapoweka kiti cha miguu. Loo, huu ni wakati wetu mbaya uliopita, lakini usijilaumu kwa huruma, usijilaumu kwa hofu, usijilazimishe na kila aina ya hofu kwa sababu kuna jambo limetokea. Lakini Mungu, ambaye ni mwingi wa rehema, aliamua kuchukua hatua, aliamua kuingilia kati.

Hilo linanikumbusha Warumi 5.8. Mungu anaonyesha upendo wake kwetu. Ninapenda hilo. Kwa kuwa, tulipokuwa bado wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu.

Lo, mabadiliko makubwa. Hebu tuangalie kwa undani zaidi mabadiliko makubwa. Mabadiliko makubwa hapa, ningeyafafanua kwa njia tatu, kukuonyesha tabia ya Mungu katika kuleta hili katika utekelezaji, kitendo cha Mungu kuleta mabadiliko hayo, na kusudi la Mungu katika mchakato huo.

Mabadiliko makubwa yalitokea—kitendo cha Mungu. Tabia ya Mungu, samahani.

Mungu ni Mungu tajiri. Unajua, ninapokuwa katika mazingira ya kanisa zaidi, napenda kuanzisha kanisa ninapozungumzia aina hii ya kitu, hasa ikiwa ni kanisa lisilo la kidini lenye karama. Ninapenda kusema kwamba Mungu ni Mungu tajiri.

Nami napata amina. Kwa sababu wakati mwingine wanafikiri nitazungumzia kuhusu ustawi. Hata hivyo, hilo si jambo la msingi hapa.

Lakini Mungu, ambaye ni Mungu tajiri katika tabia yake, ni mwingi wa rehema. Ana; sijui jinsi ya kuelezea kwa Kiingereza; ghala lake la rehema ni kubwa na lenye nguvu. Yeye ni mwingi wa rehema kiasi kwamba kiwango cha dhambi yako, mitego ya enzi hii ya ulimwengu, tamaa za mwili ambazo zimekutawala sana, na watawala wote wa nguvu za anga, na shambulio lote kwa maisha yako, hadhi yako, na maisha yako ya kiroho, katika rehema nyingi za Mungu, ulipokuwa kwa asili ukiwa vitu vya ghadhabu yake, aligeuka na kusema, Nina rehema ya kutosha kukuonyesha rehema.

Mungu tajiri aliingilia kati. Yeye ni mwingi wa rehema. Kwa sababu ya upendo wake mkuu, ambao alitupenda, yeye ni mwingi wa upendo katika tabia yake.

Hapa, Paulo anaonyesha tabia ya Mungu, ambayo ni muhimu kuitafakari unapowaza kuhusu Waefeso. Kwa sababu tunapowaza kuhusu wokovu, wakati mwingine dhana tunayopata ni tunapozungumzia dhambi, Mungu huwa anatafuta fursa za kuwaadhibu watu. Huyo si Mungu.

Mungu anatafuta fursa ya kuwaokoa wenye dhambi kama mimi na wewe. Katika tabia yake, yeye ni mwenye rehema. Katika tabia yake, yeye ni mwenye upendo.

Ni upendo ndio utakaomfanya akufikie. Na hebu fikiria umezama au unazama kwenye maji ya kina kirefu, na mtu anajitokeza kuokoa maisha yako. Je, jibu lako ni, niache peke yangu nife? Nani alikuambia nahitaji msaada wako? Au jibu lako ni la shukrani na kusema, tafadhali nishike mkono? Kwa rehema na upendo wake, Paulo atatuambia kwamba anatarajia tuamini na kukubali kile alichonacho kwa ajili yetu ili aweze kututoa katika hali hizo zote.

Kwa wale wanaosoma barua ya Paulo kwa Waefeso, alisema, maisha yenu ya zamani yalikuwa hivi, lakini ngoja niwafungue macho yenu mwone yale Mungu aliyofanya. Katika rehema yake na upendo wake mkuu kwetu, alituokoa. Lincoln anaeleza hivi: Rehema ya Mungu ni huruma yake inayotenda kazi inayofurika na inatumika kwa uhuru, bila kujumuisha mawazo yote ya sifa kwa upande wa walengwa wake.

Hatungeweza kufanya chochote ili kustahili rehema ya Mungu. Ni kutokana na rehema yake nyingi na upendo wake mkuu alitupenda. Na hebu tuangalie kitendo cha Mungu.

Mungu huyu, ambaye katika tabia yake ana huruma na upendo, pia alitenda. Alitupenda, Paulo anasema. Kutokana na hili, alitupenda.

Alitufanya hai pamoja na Kristo. Unakumbuka mfano hapo mwanzo? Sisi tuliokuwa wafu, hakutuacha katika hali hiyo ya kifo. Alitufanya hai pamoja na Kristo.

Alitufufua pamoja naye. Na akatuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa mbinguni. Acha nikuonyeshe jinsi hii inavyolinganishwa na sura ya 1, jinsi Paulo alivyokuwa akishughulikia haya yote.

Katika sura ya 1, unaona sura ya 1 mstari wa 20, anamwakilisha Kristo kama mtu aliyekufa. Sura ya 2, mstari wa 1, katika siku za kabla ya Ukristo, waumini walikuwa wamekufa katika makosa na dhambi zao. Sura ya 1, mstari wa 20, Mungu alimfufua Kristo kutoka kwa wafu.

Sura ya 2, mstari wa 6, Mungu alitufufua pamoja na Kristo. 1 20, alimketisha Kristo mkono wake wa kuume. 2 mstari wa 6, alituketisha pamoja na Kristo katika ulimwengu wa roho.

Kristo alikufa. Tulikuwa wafu katika makosa na dhambi. Loo!

Nia ya Mungu ilikuwa nini kufanya haya yote? Je, alikuja kutuokoa ili aweze kutupata na kututumia kama watumwa? Au nini? Hapana. Hapana. Hapana.

Kusudi lake lilikuwa kuonyesha utajiri wa neema yake kwa wanadamu. Wow! Alitaka kuweka wazi utajiri wa neema yake.

Na alifanya hivyo kwa wema kwetu. Haya yote katika Kristo Yesu. Si katika wakati huu tu bali pia katika wakati ujao.

Akiweka mfumo huu, akionyesha yaliyopita yetu, akionyesha yale ambayo Mungu amefanya, na jinsi alivyotuokoa katika rehema na upendo wake mkuu. Paulo ataendelea kusema, kuanzia mstari wa 8, Kwa maana kwa neema, tumeokolewa kwa njia ya imani. Na hili si kwa matendo yenu wenyewe.

Ni kipawa cha Mungu, si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu. Kwa maana sisi tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu kwa matendo mema, ambayo Mungu aliyatengeneza tokea awali ili tuyatende ndani yake.

Wow. Kwa neema, umeokolewa. Kabla hatujaangalia kifungu hiki kwa undani zaidi, acha nikukumbushe jinsi neno neema linavyoweza kueleweka.

Katika muktadha wa Agano la Kale, neno hilo, linapotumika katika Septuagint, hutumika kuelezea njia ya Mungu ya neema kwa watu wake. Na wakati mwingine, linamaanisha neema inayopatikana machoni pa mtu mwingine. Lakini ili kuangalia kwa kina, leta muktadha wa Kiyahudi wa Agano la Kale kwenye muktadha wa Agano Jipya.

Samahani kuhusu hilo. Katika Kigiriki cha kitamaduni, ni sifa ya kupendeza inayopata upendeleo, neema. Wakati mwingine, neno hilo hutumika kwa ukarimu, kuonyesha upendeleo kwa walio duni.

Kwa hivyo, unapompata mtu mwenye uhitaji au aliye chini yako na unamsaidia, inaonyeshwa kama kuonyesha neema. Ni jibu la shukrani kwa neema iliyotolewa. Kwa Paulo katika Waefeso, ni muhimu kujua kwamba wakati mwingine Paulo alitumia neno neema kinyume na matarajio ya sheria ya kisheria.

Na kwa Paulo, neema ina maana ya neema kwamba hakuna mtu angeweza kufanya chochote ili kustahili. Kwa kweli, Lincoln anaeleza hivi: Ukweli na ukarimu wa neema unathaminiwa zaidi baada ya kauli inayoonyesha jinsi Mungu alivyochukulia dhambi ya mwanadamu kwa uzito. Umuhimu wa kuingilia kati kwa neema unasisitizwa unapowekwa tofauti na kufilisika na maangamizi ya ubinadamu ulioachwa peke yake, ulioachwa kwa kile kilicho kwa asili.

Kwa neema, mmeokolewa, jambo ambalo huvutia umakini wa msomaji kwenye uhuru wa Mungu wa uhuru kutoka kwa wajibu wa kuwaokoa. Sio kwa matendo, ni

kwa neema. Sio kwa matendo; si kitu kinachostahiliwa na matendo ya sheria lakini matendo hapa yanabeba maana ya juhudi za kibinadamu.

Sio juhudi zako zozote za kibinadamu kutafuta sababu za kujivunia. Hakuna mtu ambaye angeweza kufanya chochote ili kustahili neema ya Mungu. Kwa hivyo Paulo anapothibitisha hapa kufupisha hoja yake kutoka mstari wa 1 hadi 10 katika mstari wa 8 hadi 10, kwa kweli anasema wokovu ni kwa neema kupitia imani.

Unakumbuka, katika kipindi cha hotuba hii, nilichukua muda mapema kuelezea imani. Kwa hivyo, kumbuka kwamba imani hapa si kitu unachoamini kiakili tu, bali ni kuamini na kuamini. Wokovu ni zawadi ya Mungu, Waefeso 2 mstari wa 8. Wokovu si kwa matendo au juhudi za kibinadamu.

Wokovu ni kiumbe kipya kwa ajili ya matendo mema. Mungu alituokoa ili kutuandaa kwa ajili ya matendo mema. Sio kwa matendo, bali ni kwa ajili ya matendo mema.

Acha nisome nukuu hii. Kusudi la shughuli ya uumbaji ya Mungu si tu kuwa na watu kana kwamba anajenga kazi ya sanaa. Badala yake, uumbaji huu mpya ni kuwa hai na wenye tija kama muumba.

Wakristo wanapaswa kufanya matendo mema ambayo Mungu aliyaandaa mapema kwa ajili yetu. Mapema ili tuyafanye. Wokovu si kwa matendo.

Hakika ni kwa ajili ya kazi. Yaani, kuishi ni kuishi kwa utiifu na kwa tija. Na katika kujaribu kufunga mjadala huu kuhusu neema ya ajabu, wacha nichukue muda mfupi kuburudisha mawazo yako kuhusu tukio muhimu.

Mvulana mdogo wa Uingereza, John Newton, alizaliwa na kukulia Uingereza; alimpoteza mama yake akiwa na umri wa miaka sita. John alijiingiza katika kila aina ya shughuli mbaya. Tunaambiwa kwamba alihudumu katika meli ya watumwa na labda alitumia vibaya baadhi ya watumwa kingono.

John alisalimisha maisha yake baadaye alipokuwa akimsomea Thomas kitabu cha kempis, Imitatio Christi, kwa Kilatini, Imitation of Christ, kilichotafsiriwa. Akiwa na umri wa miaka 39, John Newton akawa mchungaji na alihudumia, miongoni mwa parokia zingine, Kanisa la Parokia ya Alnay la Mtakatifu Petro na Paulo, ambalo ni mji mdogo kati ya Oxford na Cambridge. Leo, kanisa la karne ya 14 lililosimama karibu na makaburi huko Alnay lina maandishi haya ukutani.

John Newton Clark, ambaye hapo awali alikuwa kafiri na mhuru, mtumishi wa watumwa barani Afrika, kwa rehema nyingi za Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo alihifadhiwa, akarejeshwa, akasamehewa, na kuwekwa kuhubiri imani ambayo alikuwa amejitahidi kuiangamiza kwa muda mrefu. John Newton, ambaye aliamini kwamba anastahili adhabu yote ambayo Mungu anaweza kuwapa watu, ambaye

aliadini kwamba dhambi zake zilikuwa nzito sana, aliongozwa na jaribio hili la ufanisi, alielewa neema ya Mungu, aliandika nyimbo nyingi, moja maarufu ambayo unaijua vizuri, ni Amazing Grace, ambayo Newton anaandika, Amazing Grace, jinsi sauti yake ilivyo tamu, ambayo ilimwoko maskini kama mimi. Nilipopotea, lakini sasa nimepatikana.

Nilikuwa kipofu, lakini sasa naona. Ilikuwa neema, neema iliyofundisha moyo wangu kuogopa, na neema, hofu yangu iliondolewa. Neema hiyo ilionekana ya thamani sana, saa ile niliyoamini kwa mara ya kwanza.

Kisha, anaendelea kuzungumzia ahadi ya Mungu. Bwana ameniahidi mema. Neno lake, tumaini langu, linanihakikishia.

Yeye ndiye ngao yangu na sehemu yangu, mradi tu uhai upo. Katika Waefeso sura ya 2, mistari wa 1 hadi 10, naita hii wokovu kwa neema kwa sababu hapo una picha nzuri ya maana ya wokovu kwa neema. Mistari wa 1 hadi 3 unatukumbusha historia ya kabla ya Ukristo.

Mistari ya 4 hadi 7 inaelezea uingiliaji kati wa Mungu. Yote haya katika sentensi moja. Kwa hivyo katika tofauti kubwa ya kile tulichostahili na jinsi Mungu alivyotenda.

Alitenda tu kutokana na utajiri wake katika rehema na upendo wake mkuu kwetu. Na bado hatuokolewi kwa neema ili tujidanganye. Tunaokolewa kwa neema ili kuishi maisha ambayo yanajulikana kama matendo mema ambayo Mungu aliyaandaa awali ili tuweze kuishi ndani yake.

Neno la Kigiriki lililotafsiriwa tayari ni taswira ya fundi. Alijenga na kuumba kabla ili tuweze kuishi ndani yake. Natumaini kuelewa mahali ambapo Mungu alikutoa kunakufanya uthamini kile Paulo anachowaambia waumini.

Lakini sitaki usahau jambo moja ambalo tutashughulikia katika hotuba yetu ijayo. Paulo anaandaa jukwaa la kukumbusha kanisa kwamba hatujafanya chochote kukomesha wokovu wetu, na hilo linapaswa kuathiri jinsi tunavyohusiana katika jumuiya ya imani. Hatujafanya chochote cha kustahili siasa za makabila mbalimbali kanisani.

Hatujafanya chochote kudai ubora juu ya wengine. Sote tulishiriki dhambi kwa pamoja, kutiishwa kwa nguvu za uovu, na udhibiti wa miili yetu, na Mungu aliingilia kati. Natumaini kuwa na dirisha hili la sura ya 2 kutakuweka wazi kufuatilia majadiliano mengine kuanzia sura ya 2, mistari ya 11 hadi 22.

Kwa neema, tumeokolewa. Sio nje ya kazi. Ni zawadi ya Mungu.

Hatuwezi kujivunia. Tunapaswa tu kusalimia hili kwa shukrani na kuishi maisha ya shukrani kwa yale ambayo Mungu ametutendea. Asante kwa kufuatilia mihadhara hii pamoja nasi, na natumaini utaendelea kujifunza pamoja nasi.

Asante sana.

Huyu ni Dkt. Dan Darko katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Nyaraka za Magereza. Huu ni kipindi cha 22, Wokovu kwa Neema, Waefeso 2:1-10.